

RENTMEESTERSKANTOOR
NOORDANUS & PARTNERS BV

KVK NUMMER: 09176428
IBAN NL88RABO0127481303

POORT VAN MIDDEN GELDERLAND
GROEN 12 – 6666 LP HETEREN
POSTBUS 30 – 6666 ZG HETEREN

T: 085 – 485 26 00
E: INFO@NOORDANUSPARTNERS.NL

HBC Vastgoed
De heer H.C. van den Brink
Laageinderweg 16
3774 TD KOOTWIJKERBROEK

DATUM 22 september 2017
KENMERK 17-HET-0711
BEHANDELD DOOR Ing. H.W. Ebbers
BETREFT Spuitvrije zone gewasbeschermingsmiddelen Zuidelijke Meentsteeg 14a te Rhenen

Geachte heer Van den Brink,

Naar aanleiding van uw verzoek, ontvangt u de rapportage inzake de spuitvrije zone gewasbeschermingsmiddelen rondom uw locatie, de Zuidelijke Meentsteeg 14a te Rhenen.

Aanleiding

U bent voornemens de locatie Zuidelijke Meentsteeg 14a te Rhenen middels functieverandering om te vormen van een agrarische locatie naar een woonlocatie, waar naast de bestaande woning een tweede woning wordt gerealiseerd. De gemeente Rhenen heeft in een brief (d.d. 26 augustus 2016) aangegeven in principe medewerking te verlenen aan deze ontwikkeling onder een aantal voorwaarden. Op de locatie is het bestemmingsplan 'Buitengebied 2010, partiële herziening 2012' van de gemeente Rhenen van toepassing.

Ten oosten van de locatie (Zuidelijke Meentsteeg 16) is een boomkweker actief. Om te bepalen of er ter plaatse van de nieuwe woning sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat dient naast de aan te houden richtafstand op basis van de handreiking bedrijven en milieuzonering, rekening gehouden te worden met de mogelijkheid tot het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Daarnaast moet de boomkweker niet beperkt worden in zijn bedrijfsvoering.

Huidige situatie

Het plangebied aan de Zuidelijke Meentsteeg is kadastraal bekend als Rhenen K 631 en is circa 3.32.90 hectare groot. Op de locatie zijn een bedrijfswoning, agrarische bebouwing en opstallen aanwezig. De agrarische bebouwing werd gebruikt voor een intensieve veehouderij. De agrarische activiteiten zijn reeds gestaakt. Het erf is onderdeel

van de lintbebouwing aan de Zuidelijke Meentsteeg, welke haaks op de overgang van de Utrechtse Heuvelrug naar de Gelderse Vallei ligt. Het gebied oogt landelijk. De weg en erven zijn aangezet met stevige beplanting, bestaand uit voornamelijk eiken. Daartussen zijn doorzichten naar de open velden van de Gelderse Vallei.

Ten oosten van de locatie ligt de Zuidelijke Meentsteeg 16. Hier is een boomkwekerij aanwezig. Het perceel heeft binnen het vigerende bestemmingsplan een agrarische bestemming waarbij binnen het bouwvlak gebouwen ten behoeve van het agrarische bedrijf opgericht mogen worden. Een gedeelte van het bouwvlak is aangeduid met de functieaanduiding 'intensieve kwekerij'.

Vooraanzicht van de locatie

Zicht achter op het erf: te slopen bebouwing

Zicht op achterliggend weiland

Bomenteelt op naastgelegen perceel

Nieuwe ontwikkeling

Op de planlocatie zijn de agrarische activiteiten beëindigd. De vrijkomende agrarische bebouwing zal gesaneerd worden. De huidige bestemming 'Agrarisch' zal omgevormd worden naar de bestemming 'Wonen'. In het kader van functieverandering zullen in ruil hiervoor twee nieuwe woningen met bijgebouwen gerealiseerd worden. Het geheel wordt zorgvuldig landschappelijk ingepast, conform de wens van de gemeente in reactie op het principeverzoek.

Situatie voor

Situatie na

Gewasbeschermingsmiddelen en spuitvrije zone

Bij het telen van gewassen in open lucht worden gewasbeschermingsmiddelen gebruikt. Bij het spuiten van gewasbeschermingsmiddelen komt drift vrij. Drift is een term die gebruikt wordt voor de spuitvloeistof die tijdens de bespuiting buiten het te behandelen gebied terecht komt als gevolg van wind- en luchtstromen.

In het bestemmingsplan moet in het kader van een goede ruimtelijke ordening, een veilige afstand worden aangehouden tussen gevoelige objecten (zoals woningen met tuin) en percelen waarop gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt.

Er zijn geen wettelijke bepalingen over de aan te houden afstand. In het algemeen wordt in de ruimtelijke ordening als vuistregel een richtafstand van 50 meter gehanteerd tussen gevoelige functies en agrarische bedrijvigheid waarbij gebruik wordt gemaakt van gewasbeschermingsmiddelen.

Gevoelige functies zijn plaatsen waar regelmatig en voor een groot gedeelte van de dag, mensen verblijven of samenkomen. Een woning met tuin wordt als zodanig aangemerkt. De 50 meter afstand is een indicatieve afstand en hangt onder meer af van het soort teelt ter plaatse en de plaatselijke omstandigheden.

Door strengere regelgeving met betrekking tot emissie reductie en de huidig toegelaten middelen en biociden welke minder giftig zijn, is de afstandeis van 50 meter achterhaald. Gemotiveerd kan van de afstandseis van 50 meter worden afgeweken. Uitgangspunt is dat met de maximale planologische mogelijkheden rekening moet worden gehouden.

Spuitvrije zone op maat

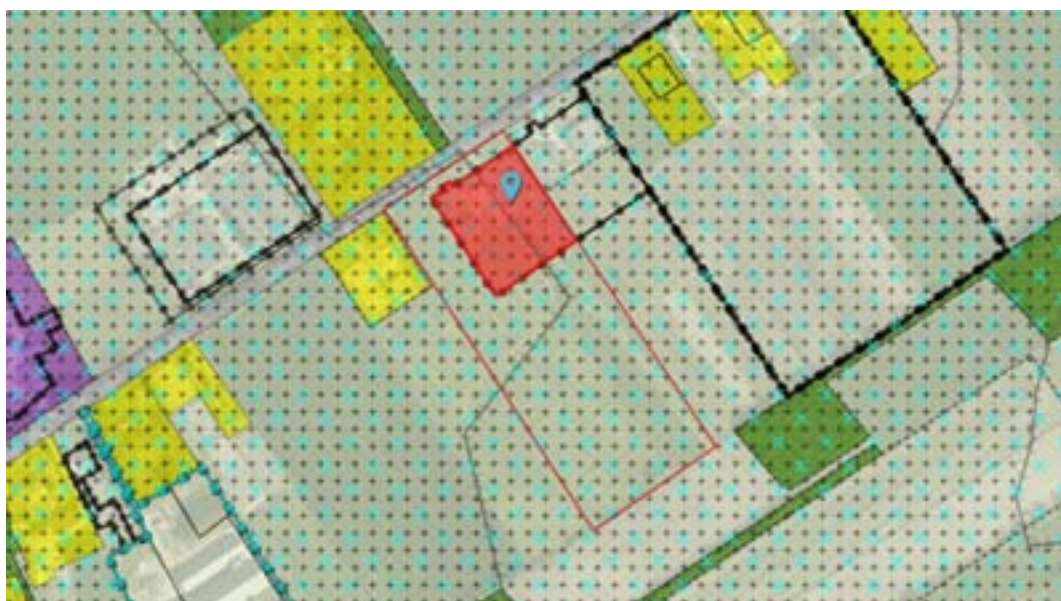
In sommige gevallen kan van de richtafstand van 50 meter afgeweken worden. Een paar onderwerpen moeten in dit geval nader bekeken worden. De locatie-specifieke omstandigheden worden geïnventariseerd en aan de hand daarvan kan een advies op maat gegeven worden over de omvang van de spuitvrije zone. De volgende onderwerpen worden nader bekeken:

- Planologische situatie

- Toegepaste gewasbeschermingsmiddelen
- Driftreducerende maatregelen
- Windrichting

Planologische situatie

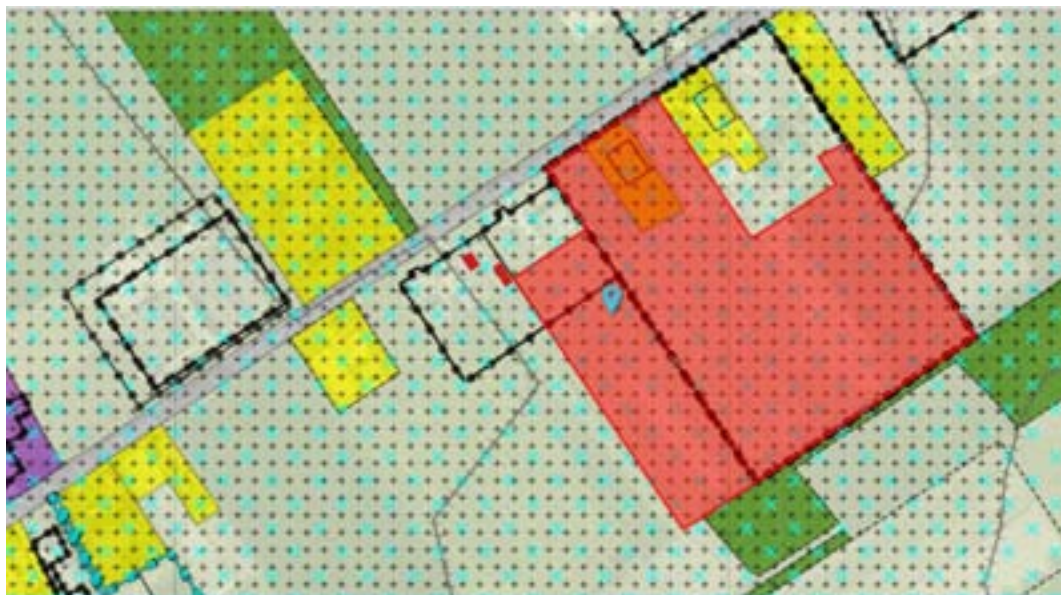
Op de locatie en omliggende gronden zijn de bestemmingsplannen 'Buitengebied 2010' en 'Buitengebied 2010, partiële herziening 2012' van de gemeente Rhenen van toepassing.

De planlocatie rood omkaderd, onderdeel van bestemmingsplan 'Buitengebied 2010'. Het bouwvlak in rood, zwart omlind, als onderdeel van de partiële herziening uit 2012.

De ontwikkelingen vinden plaats binnen het bouwvlak, dat als zodanig aangeduid is in het bestemmingsplan 'Buitengebied 2010, partiële herziening 2012'. Deze gronden hebben de enkelbestemming 'Agrarisch'. Daarnaast is de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie' van toepassing en heeft het de functieaanduiding 'intensieve veehouderij'. Ook zijn de gebiedsaanduidingen 'reconstructiewetzone – verweingsgebied' en deels 'Other – archeologische verwachtingswaarde hoog', deels 'Other – archeologische verwachtingswaarde middelhoog' van toepassing. Er wordt aanspraak gedaan op de wijzigingsbevoegdheid van het college van B&W om de bestemming 'Agrarisch' om te zetten naar 'Wonen'. De verwachting is dat de locatie als 'Wonen' bestemd zal worden.

Het bouwvlak ten oosten van de planlocatie, behorend bij Zuidelijke Meentsteeg 16, is binnen het bestemmingsplan 'Buitengebied 2010, partiële herziening 2012' eveneens als Agrarische locatie bestemd. Daarnaast heeft het zuidelijk deel de aanduiding 'intensieve kwekerij'. In het bestemmingsplan zijn geen regels opgenomen met betrekking tot gewasbeschermingsmiddelen en spuitvrije zones.

De als 'intensieve kwekerij' aangeduide gronden ten oosten van de planlocatie (Buitengebied 2010 en de partiële herziening 2012). De nieuwe woning en bijgebouw zijn op de kaart geprojecteerd.

Ter plaatse van de aanduiding 'intensieve kwekerij' is een agrarisch bedrijf toegestaan gericht op het telen, kweken en verzorgen van sierteeltgewassen (bomen, heesters, planten en bloemen) of tuinbouwzaden, waarbij de exploitatie van het bedrijf geheel of grotendeels gebonden is aan ter plaatse of in de nabijheid aanwezige gronden.

Buiten de aanduiding 'intensieve kwekerij' is het niet toegestaan bedrijfsmatig sierteeltgewassen te telen, kweken of verzorgen en is daarmee de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen uitgesloten.

Bij de planologische wijziging moet in het kader van een goede ruimtelijke ordening, in het bijzonder een aanvaardbaar woon- en leefklimaat voor de bewoners, rekening worden gehouden met het op grond van het bestemmingsplan toegestane gebruik voor sier- en bometeelt en het bijbehorende gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op de bomen en sierteelt.

De afstand vanaf de nieuwe woning tot aan de aanduiding 'intensieve kwekerij' bedraagt circa 28 meter. De afstand vanaf de aanduiding 'intensieve kwekerij' tot aan het bestemmingsvlak 'wonen' bedraagt 0 meter.

Afstand tussen nieuwe woning en 'intensieve kwekerij' (in rood straal van 28 m., rood gestreept is aanduiding 'intensieve kwekerij').

De teeltvrije zone gezien vanuit noordelijke en zuidelijk richting.

Toegepaste gewasbeschermingsmiddelen

Op het naastgelegen perceel worden laan en sierbomen geteeld. De eerste aanplant zijn zaailingen van ongeveer 0,5 meter hoog. Ze blijven 4 a 5 jaar staan, er zijn dus diverse maten en hoogten altijd aanwezig. Als ze een doorsnede hebben van 10 cm worden ze verkocht, ze zijn dan 4 a 5 meter hoog. Omdat op het agrarische perceel ook in planologisch-juridische zin bometeelt is toegestaan, is uitgegaan van gewasbeschermingsmiddelen die in de bometeelt het meest worden gebruikt en het meest toxisch zijn. In de bometeelt worden zowel onkruidbestrijdingsmiddelen (herbiciden), schimmelbestrijdingsmiddelen (fungiciden) als insectenbestrijdingsmiddelen (insecticiden) gebruikt. Dit zijn de middelen Kenbyo, Mancozeb, Captan, Admire, Decis en Micro.

Uit onderzoek van de Wageningen Universiteit (J.C. van de Zande e.a., *Driftblootstelling binnen 50 meter van de perceelsgrens bij bespuitingen van een boomteeltperceel*, maart 2009) waarin uit wordt gegaan van vaste onderzoeksmodellen en uitgangspunten - blijkt dat de gezondheidsrisico's van gewasbeschermingsmiddelen voor omwonenden met name liggen bij opname van stoffen door de huid (dermaal risico). In die onderzoeken is

het maximaal dermale blootstellingseindpunt vastgesteld op 100%. Overschrijding van dit eindpunt betekent dat de huidblootstelling van mensen aan bepaalde gewasbeschermingsmiddelen tot schadelijke effecten kan leiden voor de gezondheid. Door drift (verwaaiing van spuitvloeistof) kan de mens ongewenst in contact komen met gewasbeschermingsmiddelen. In het onderzoek is de drift als percentage van de dosering bij gebruik van een standaardboomteeltspuit (niet driftreducerend) in de boomteelt uitgezet tegen de afstand. Vanaf 16 meter – gemeten vanaf de laatste bomenrij – wordt nagenoeg de nullijn bereikt.

In het hiernavolgende wordt onderzocht welke afstand een verantwoorde afstand is bij het gebruik van het meest risicovolle middel Captan tussen het bestemmingsvlak 'Wonen' en de aanduiding 'intensieve kwekerij'. Met deze stof zijn in de onderzoeken van de WUR in verschillende situaties de veiligheidsafstanden berekend. In dit onderzoek wordt het rapport 'Driftblootstelling van bewoners en omstanders door bespuitingen in de laanboomteelt (2012)' als wetenschappelijke basis gebruikt bij het bepalen van een verantwoorde afstand in het kader van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Er is uitgegaan van bespuitingen met een standaard dwarsstroomspuit (niet driftbeperkend).

De afstand vanaf de nieuwe woning tot aan de aanduiding 'intensieve kwekerij' bedraagt circa 28 meter. De afstand vanaf de aanduiding 'intensieve kwekerij' tot aan het bestemmingsvlak 'wonen' bedraagt 0 meter.

Uit het bij deze onderbouwing gebruikte rapport van de WUR blijkt dat voor de stof Captan op een afstand van 20 meter vanaf de laatste bomenrij geen overschrijding meer plaats vindt van de AEL-dermaal (opname door huid). Dit is zowel het geval bij een hoogte van 0-3 meter als bij een hoogte tussen de 3-6 meter. Hierbij wordt uitgegaan van bespuitingen zonder driftreducerende technieken. Een afstand van 20 meter vanaf de aanduiding 'intensieve kwekerij' is in beginsel een verantwoorde afstand bij bespuitingen zonder driftreducerende technieken met de stof Captan. Dit is het worstcase scenario.

Driftreducerende maatregelen

Windhaag

Om blootstelling aan drift te verminderen kunnen er maatregelen genomen worden. Eén van de maatregelen die op de locatie voorgesteld wordt is de aanplant van een bomenrij met onderbegroeiing op de perceelsgrens. Daarnaast wordt een bijgebouw nabij de perceelsgrens gebouwd. Ook dit bijgebouw zal de drift verspreiding verminderen.

Uit het voornoemde onderzoek blijkt dat windhagen de hoeveelheid drift aanzienlijk beperken. De driftreductie varieert van 90% in de volbladsituatie tot 70% bij een kale boomsituatie.

Activiteitenbesluit

Reeds is een wijziging van het Activiteitenbesluit aangeboden aan de Tweede Kamer en gepubliceerd in het Staatsblad (Stb. 2017, 305). Op grond van het voorgestelde nieuwe artikel 3.78a Activiteitenbesluit wordt het verplicht om bij open teelten te spuiten met een

driftreductie van 75%, óók als het perceel niet is gelegen aan een watergang. Deze driftreductie van 75% is relevant voor de omvang van de spuitzone tot de gevoelige objecten.

Windrichting

Drift van gewasbeschermingsmiddelen wordt versterkt door de wind. Daarom is het belangrijk om de overheersende windrichting te bepalen. In Nederland is de overheersende windrichting zuid-west. De nieuw te bouwen woning is ten noord-westen van het perceel met de aanduiding 'intensieve kwekerij' gelegen. De spuitvloeistof zal dus veelal niet in de richting van de nieuw te bouwen woning waaien.

Conclusie

In het bestemmingsplan moet in het kader sprake zijn van een goede ruimtelijke ordening: een aanvaardbaar woon- en leefklimaat op de locatie én geen belemmeringen voor de bedrijfsvoering van de bomenteler. Planologisch gezien is er geen duidelijk kader opgenomen in het bestemmingsplan. Het naastgelegen perceel is aangewezen als een agrarisch bedrijf gericht op het telen, kweken en verzorgen van sierteeltgewassen.

Bij het beoordelen van het woon- en leefklimaat dient uitgegaan te worden op de grens van de tuin van de woning. De reden is dat de drift van gewasbeschermingsmiddelen ook in tuinen terecht kan komen en de bewoners ook de tuin gebruiken om te verblijven.

Zoals hiervoor beschreven blijkt dat in beginsel een afstand van 20 meter vanaf de aanduiding 'intensieve kwekerij' een 'veilige afstand' is. In dat geval is er geen sprake van overschrijding van het maximale blootstellingseindpunt bij de toepassing van het meest toxische middel (Captan) met toepassing van de standaard spuitmethoden (niet driftreducerende spuitdoppen en worst case scenario) en zonder windhagen.

Vanaf 1 november 2017 dient er op basis van wijzigingen in het Activiteitenbesluit milieubeheer voor agrarische percelen met alle open teelten voor het gehele agrarische perceel een driftreductie van tenminste 75% te worden bereikt. De 'veilige afstand' van 20 meter wordt hierdoor beduidend minder.

Daarnaast wordt de driftreductie aanzienlijk gereduceerd door een dichte haag tussen het woonperceel en het perceel waarop bometeelt mogelijk is. De driftreducties variëren tussen 80% en 98%. Deze aanleggen en in stand houden van deze haag is in voorliggend bestemmingsplan gewaarborgd.

Ten slot kan vermeld worden dat drift van gewasbeschermingsmiddelen wordt versterkt door de wind. In Nederland is de overheersende windrichting zuid-west. De nieuw te bouwen woning is ten noord-westen van het perceel met de aanduiding 'intensieve kwekerij' gelegen. De spuitvloeistof zal dus veelal niet in de richting van de nieuw te bouwen woning waaien.

Bij het gebruik van een dichte haag, met het oog op de wijziging in het Activiteitenbesluit en de heerse windrichting ter plaatse wordt de kans vrijwel nihil geacht dat er drift in ter

plaatse van, dan wel in de tuin van de woning terecht komt. Er is in dat geval sprake van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat bij de woning met tuin.

Concluderend kan gesteld worden dat de kans op gezondheidsschade ter plaatse van de woning en in de tuin van de woning, door de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen op het naast gelegen perceel nihil is.

Samengevat zien wij geen belemmeringen om de woning aan de Zuidelijke Meentsteeg 14a te Rhenen te kunnen realiseren.

Uiteraard zijn wij bereid een nadere toelichting op dit rapport te geven.

Erop vertrouwend u hiermee van dienst te zijn geweest, tekenen wij,

Met vriendelijke groet,
Rentmeesterskantoor Noordanus & Partners BV

Ing. H.W. Ebbers
Beëdigd Rentmeester NVR/
Specialist Ruimtelijke Ordening en Milieu